

**การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ
ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1**
**Development of the Integrated Curriculum on Additional Local
Learning Substance in Social Studies, Religious and Culture
entitled, “Local Wisdom on Gold Foil” For Mathayom Suksa 2
in Fangdaeng School Under the office of Nakhon Phanom
Educational Service Area 1**

ผู้วิจัย นางรุ่งรัตน์ ชาติขำนิ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมทองพิพัฒน์

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์

Researcher : Mrs. Rungrat Chartchumni;

Thesis Advisors : (1) Asst. Prof. Dr. Bhumbhong Jomhongbhibhat

(2) Asst. Prof. Dr. Watana Suwannatrai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นในด้านต่างๆ ดังนี้ 2.1) ประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 2.2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนตามหลักสูตร 2.3) เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร 2.4) ความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนหลังเรียนตามหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 28 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัย One Group Pretest Posttest Design การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร 4) ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นหลักสูตรบูรณาการและมีองค์ประกอบ ดังนี้ บทนำ วิสัยทัศน์ ภารกิจ หลักการ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผังมโนทัศน์ สาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมสูงมาก สามารถนำไปใช้ได้

2. ผลการใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นในด้านต่างๆ พบว่า 2.1) หลักสูตรบูรณาการที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.26/84.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 2.2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนตามหลักสูตรสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.3) เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด 2.4) ความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาของนักเรียนหลังเรียนตามหลักสูตรมีความตระหนักทุกระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 และอยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop the integrated curriculum on additional local learning substance in social studies, religious and culture entitled, “Local Wisdom on Gold Foil” for Mathayom Suksa 2 at Fangdaeng school under the office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1, 2) to investigate the curriculum developed by 2.1) investigating efficiency of the integrated curriculum on the basis of 80/80 2.2) comparing learning achievement of students who studied in this curriculum 2.3) investigating attitudes of students who studied in the integrated curriculum and 2.4) the students’ awareness of value local wisdom who studied in the integrated curriculum

The subjects of this study were 28 Mathayom Suksa 2 in the first semester of the academic year 2009, at Fangdaeng School, under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1. These students were selected by Cluster Purposive Sampling; One Group Pretest Posttest Design was used.

The research procedure proceeded under the concepts of curriculum development procedure as follows : 1) analysis of curriculum foundation, 2) curriculum construction, 3) curriculum implementation, and 4) curriculum improvement.

The results of this research were:

1. Development of the integrated curriculum on additional local learning substance in social studies, religious and culture entitled, “Local Wisdom on Gold Foil” the curriculum were appropriate to be used.

2. It was found that a development of the integrated curriculum on additional local learning substance in social studies, religious and culture entitled, “Local Wisdom on Gold Foil” was as follows : 2.1) the efficiency of the developed curriculum was higher than the basis set at the beginning (83.26/84.73), 2.2) the students’ learning achievement was higher than that before the treatment by this curriculum with the significant difference at the .01 level, 2.3) the students’ attitudes towards learning by using the integrated curriculum on additional local learning substance in social studies, religious and culture entitled, “Local Wisdom on Gold Foil” were at the highest level, 2.4) the awareness of value local wisdom towards learning by using the integrated curriculum on additional

local learning substance in social studies, religious and culture entitled, "Local Wisdom on Gold Foil" were at highest level 70%, were at the highest level.

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะให้ภูมิปัญญาไทยเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรที่ต้องฟื้นฟู สืบสาน พัฒนาและนำมาเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาชีวิตและสังคมไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มาตรา 23(3) ได้ระบุไว้ว่าแนวทางการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งทางด้านความรู้ คุณธรรมเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญามานุกรณาการ เป็นสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ การศึกษา (ประดิษฐ์ เหล่าเนตร และณัฐภัสสร เหล่าเนตร, 2549, หน้า 4-5) โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดลักษณะที่พึงประสงค์ คือ กระบวนการทางปัญญา ที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข นุกรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัยเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงได้เรียนรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกล เป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทั้งในส่วนของผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยที่ทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 15-16)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในเรื่องของท้องถิ่นชุมชน โดยให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปี หรือรายภาคให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียน เมื่อเรียนจบ 12 ปี และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของ สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มสาระต่างๆ (ถวัลย์ มาศจรัส และณิชนันท์ ประสงค์, 2549, หน้า 34-35)

ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำรายละเอียดหลักสูตรแกนกลางไว้ในระดับร้อยละ 70 ส่วนอีกร้อยละ 30 ได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้เพิ่มเติมสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ถวัลย์ มาศจรัส และณิชนันท์ ประสงค์, 2549, หน้า 23)

ภูมิปัญญาเป็นพื้นเพ รากฐานของความรู้ของคนในสังคมที่ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบทอดและสะสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานนับร้อยนับพันปี ความรู้เหล่านี้ได้ผ่านการลองผิดลองถูกคัดสรร จนเป็นความรู้ที่เป็นรากเหง้าของสังคมของเรา ความรู้เหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต แก้ไขปัญหาและสามารถต่อยอดเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมั่นคงแข็งแรง สร้างความเชื่อมั่นในตนเองและในท้องถิ่นของตน ตลอดจนเป็นสิ่งที่ทำให้เราสามารถพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด (กมล ทองธรรมชาติ และคณะ, 2547, หน้า 287-288) ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละชุมชนจะมีภูมิปัญญาซึ่งถือเป็นสมบัติอันมีค่าแตกต่างกันไป และที่ชุมชนบ้านฝางแดง ตำบลฝางแดง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีภูมิปัญญาที่ถือเป็นสมบัติอันมีค่าซึ่งที่นำศึกษาเรียนรู้และร่วมกันสืบทอด รักษาไว้ให้คงอยู่นั่นก็คือภูมิปัญญาการผลิตทองคำเปลว "ทองคำเปลว" เป็นแผนทองบางเรียบซึ่งคนไทยรู้จักคุ้นเคยมาแต่โบราณทั้งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ เครื่องสักการบูชาในทางศาสนาและ

ส่วนประกอบสำคัญในงานศิลปะและงานช่างฝีมือต่างๆ (ธนิศา บุญถนอม, 2537, หน้า 76) ซึ่งคนในชุมชนบ้านฝางแดง ได้มีโอกาสเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยแขนงนี้และสืบทอดต่อกันมา จนกลายเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญของท้องถิ่น และ กลายเป็นอาชีพที่สำคัญ อาชีพหนึ่งที่สร้างงาน สร้างรายได้ เลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งกว่าจะมาเป็นทองคำเปลว ไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องใช้ทั้งความอดทน ความพากเพียร พยายาม ความประณีตละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก ต้อง อาศัยประสบการณ์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอด มา ต้องใช้เวลาในฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ จึงจะสามารถผลิตทองคำเปลวในแต่ละขั้นตอนได้ เพราะ การผลิตทองคำเปลวมีกระบวนการผลิตหลายขั้นตอน ยุ่งยากและซับซ้อน (หนูกร จุลเทพ และประกายแก้ว รอดสุขโข, สัมภาษณ์, 2551) ผู้ที่มีความรู้ในภูมิปัญญาและสืบทอด ภูมิปัญญานี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ ซึ่งมีอายุเฉลี่ย ประมาณ 40-55 ปี และหากวันใดที่กลุ่มคนเหล่านี้เสียชีวิตไป “ภูมิปัญญาการผลิตทองคำเปลว” ก็คงจะสูญหายไป ด้วย และปัจจุบันเป็นที่น่าวิตกอย่างยิ่ง เนื่องจากเยาวชนคน รุ่นใหม่ลูกหลานของชุมชนบ้านฝางแดง ขาดความสนใจ ศึกษาเรียนรู้ มองข้ามมรดกที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นตน ไม่เห็นคุณค่าความสำคัญ ไม่คิดที่จะสืบทอด หากไม่รีบ ดำเนินการปลูกฝังแนวคิดให้กับเยาวชน ในที่สุดมรดก ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ก็คงจะเลือนหายไป

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรบูรณาการ ของนักการศึกษาและนักวิชาการ หลายๆ ท่าน เช่น พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2548, หน้า 2) พบว่าหลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรที่มีการผสมผสานสาระตั้งแต่สองกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือ สองวิชาขึ้นไป หรือกลุ่มสาระวิชาเดียวกัน โดยจัดเป็นหน่วย การเรียนรู้ ภายใต้หัวข้อ (theme) อย่างสมดุลและเชื่อมโยง กับชีวิตจริง หัวเรื่อง (theme) เป็นจุดรวมหรือจุดกลางที่ ต้องนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจได้มาจากสาขาต่างๆ ใน วิชาเดียวกันหรือได้มาจากหลายศาสตร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง มาผสมผสาน เชื่อมโยงทำให้กลมกลืนหรือสมบูรณ์ และ พวงพะยอม วรารัตน์ (2545, หน้า 45) ได้ให้ความเห็นว่า หลักสูตรการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีประโยชน์ในการลด

ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่างๆ นอกจากนี้ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2543, หน้า 159) ยังนำเสนอเหตุผลที่ต้อง บูรณาการว่า เนื่องจากวิถีชีวิตของคนเรามีเรื่องราวต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันไม่ได้แยกออกเป็นเรื่องๆ นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเรียนรู้อย่างมีความหมาย เมื่อ มีการบูรณาการเข้ากับชีวิตจริง โดยเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว แล้วขยายกว้างไกลตัวออกไป ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตจริงของ นักเรียน โดยจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจและมองเห็น ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเนื้อหาวิชาต่างๆ ทั้งยังกระตุ้นให้ นักเรียนใฝ่เรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนสามารถนำเนื้อหาและ ทักษะที่เรียนไปใช้แสวงหาประสบการณ์ตลอดจนทักษะ ต่างๆ อย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะ กระบวนการ และเนื้อหาสาระไปพร้อมกัน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝางแดง สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ขึ้น โดยบูรณาการเนื้อหา สาระภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ทั้ง 5 สาระ มาเชื่อมโยงกับหัวข้อเรื่อง ที่ สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ร่วมกับครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอนดำเนินการ ทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวของท้องถิ่น ตลอดจนกระบวนการผลิต ทองคำเปลว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่าง ต่อเนื่องเป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจท้องถิ่นของตน ร่วมมือกันพัฒนาชุมชนให้ เจริญก้าวหน้า เกิดจิตสำนึกเห็นคุณค่าความสำคัญของภูมิ ปัญญา ห่วงแหนร่วมมือกัน หาแนวทางในการอนุรักษ์และ สืบทอดมรดกอันล้ำค่านี้ไว้ สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นไม่ให้ สูญหาย คงอยู่กับชุมชนบ้านฝางแดง ตำบลฝาง อำเภอ ชาติพนม จังหวัดนครพนมแห่งนี้ตลอดไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1

2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ระหว่างก่อนและหลังการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา”

2.3 ศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.4 ศึกษาความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 หลังเรียนตามหลักสูตรบูรณาการสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา”

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักการแนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรนี้ ประกอบด้วย

1.1 ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนในชุมชนบ้านฝั่งแดง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน

1.2 ผู้รู้ข้อมูลเรื่องราวต่างๆ ในชุมชนบ้านฝั่งแดง จำนวน 20 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญการผลิตทองคำเปลว ปัจจุบันยังคงผลิตอยู่ จำนวน 20 คน

1.4 ผู้เชี่ยวชาญการผลิตทองคำเปลว ปัจจุบันเลิกผลิตแล้ว จำนวน 10 คน

2. ประชากรที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 40 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดำเนินการทดลองใช้ในโรงเรียนบ้านฝั่งแดง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 20 ชั่วโมง

5. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

5.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้าน ฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

5.2.3 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตาม

หลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1

5.2.4 ความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

6.1 หลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้าน ฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

6.2 เอกสารประกอบหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย

6.2.1 คู่มือการใช้หลักสูตร

6.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร จำนวน 11 แผน

6.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.38–0.63 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25–0.70 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

6.4 แบบวัดเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 38 ข้อ ทุกข้อมีอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์เหมาะสม และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

6.5 แบบสอบถามความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสอบถามระดับความตระหนักทั้ง 4 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบคุณค่า โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบข้อคำถามที่กำหนดให้ จำนวน 15 ข้อ ทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ทุกข้อ

6.6 แบบสังเกตความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 10 ข้อ ทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ทุกข้อ

7. ขั้นตอนการวิจัย มีดังนี้

7.1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ดังนี้

7.1.1 ศึกษาข้อมูลสภาพศักยภาพความพร้อมของบุคลากร การบริหารวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ของโรงเรียนบ้านฝั่งแดง ความร่วมมือของชุมชน และศึกษาความต้องการของนักเรียน

7.1.2 ศึกษาความต้องการของชุมชน โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนในชุมชนบ้านฝั่งแดง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านฝั่งแดง เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน

7.1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทองคำเปลวโดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทองคำเปลว และจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา

7.1.4 ศึกษาหลักสูตรแนวคิดทฤษฎีของการพัฒนาหลักสูตร แนวทางการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างเจตคติ ความรู้เกี่ยวกับความตระหนัก ระดับความตระหนัก และการสร้างความตระหนัก

7.2 การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

7.2.1 ยกร่างหลักสูตร ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ตลอดจนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาเป็นพื้นฐานในการยกร่างหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ความนำ วิสัยทัศน์ ภารกิจ หลักการ เป้าหมาย คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ผังโมโนทัศน์ สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

7.2.2 ยกร่างเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้หลักสูตรดำเนินการโดยนำองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมาพิจารณาสร้างเอกสารที่จะช่วยทำความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มาจัดแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการเพื่อนำหลักสูตรไปสู่ห้องเรียน เอกสารประกอบหลักสูตรดังกล่าวจะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7.2.3 ตรวจสอบหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบและให้คำแนะนำด้านหลักสูตร เนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม สอดคล้องกับท้องถิ่น ชุมชน ปรากฏว่าได้หลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ย 4.75 ซึ่งสรุปตามเกณฑ์ประเมินได้ว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับสูงมาก

นอกจากนี้เอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตร) ที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ย 4.87 มีความเหมาะสมสูงมาก และเอกสารประกอบหลักสูตร (แผนการจัดการเรียนรู้) มีคะแนนเฉลี่ย 4.73 มีความเหมาะสมสูงมาก ดังนั้นหลักสูตรบูรณาการ การเรียนรู้อื่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จึงเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

7.2.4 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ โดยการนำคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขทั้งหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร

7.3 การทดลองใช้หลักสูตร โดยนำหลักสูตรบูรณาการ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 28 คน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการว่าสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร บูรณาการเป็นอย่างไร และความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนหลังเรียนตามหลักสูตรบูรณาการเป็นอย่างไร

7.3.1 ก่อนการทดลอง ทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

7.3.2 ทดลองสอน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ (11 แผนการเรียนรู้) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 20 ชั่วโมง

7.3.3 หลังการทดลอง ดำเนินการ 1) ทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง 2) วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการ โดยใช้แบบวัดเจตคติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert)

จำนวน 38 ข้อ 3) วัดความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถามความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 15 ข้อ และแบบสังเกตความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 10 ข้อ จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์

1) ทบทวนประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรบูรณาการที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

2) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตร โดยการทดสอบค่าที (t-test)

3) วิเคราะห์ผลเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการ โดยหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์

4) วิเคราะห์ระดับความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ของนักเรียนหลังเรียนตามหลักสูตรบูรณาการ โดยคิดจากร้อยละของนักเรียนที่ให้เหตุผลประกอบการตอบแบบสอบถาม และนำผลรวมของคะแนนทั้งหมดจากการสังเกตความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลผลจากเกณฑ์ที่กำหนด

7.4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากหลักสูตรมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

1. ได้หลักสูตรบูรณาการ การเรียนรู้อื่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่มีองค์ประกอบ 16 ข้อ

2. ได้ทราบผลการใช้หลักสูตรบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ การเรียนรู้อื่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถี

แห่งภูมิภาค” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ 83.26/84.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ 80/80

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่เรียนตามหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิภาค” หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิภาค” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ความตระหนักในคุณค่าของภูมิภาคท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 หลังเรียนตามหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิภาค” มีความตระหนักทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 70 และอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิภาค” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

จากการหลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิภาค” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 หลักสูตรบูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิภาค” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และมีความตระหนักในคุณค่าของภูมิภาคท้องถิ่น ดังนั้นผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นำหลักสูตรนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลต่อนักเรียนต่อไป

1.2 ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษาหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้) อย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เข้าใจกิจกรรมที่ปฏิบัติก่อนนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด

1.3 ครูผู้สอนควรมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวของท้องถิ่นตลอดจนภูมิภาค การผลิตทองคำเปลวอย่างลึกซึ้ง จึงจะสามารถทำให้การถ่ายทอดความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสานงานกับวิทยากรท้องถิ่นให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.4 ครูผู้สอนควรให้คำปรึกษา กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเกิดความตระหนักในคุณค่าของภูมิภาคท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิภาค ห่วงแทนภูมิภาค และร่วมกันหาแนวทางในการอนุรักษ์สืบทอดภูมิภาค

1.5 ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนต้องคอยกระตุ้นและเสริมแรงนักเรียน อย่างทั่วถึง เพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น เพื่อให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม

1.6 ครูผู้สอนควรเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ให้พร้อมก่อนที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษา

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร และให้การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาระเพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนมากที่สุด

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาและเผยแพร่หลักสูตร บูรณาการ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง “ทองคำเปลววิถีแห่งภูมิปัญญา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 แก่ครูผู้สอนเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ถวัลย์ มาศจรัส และณิชนันท์ ประสงค์. (2549). *การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (หลักสูตรท้องถิ่น)*.

กรุงเทพฯ: ชารอักษรจำกัด.

ธนิศา บุญถนอม. (2537). คนค้าทองคำเปลว, *สารคดี*, 10(111), 76.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2548). *ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน*

แบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2543). *เรียนรู้สู่มืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ที พี พรินท์ จำกัด.

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาตัวแปรตามด้านต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบต่อการทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะกระบวนการทำงาน พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ความตระหนักในวัฒนธรรม เป็นต้น

3.2 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบเทียบผลการใช้และเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความภูมิใจในท้องถิ่นของตน เกิดความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมรักษา อนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาให้คงอยู่ อีกทั้งยังเป็นการให้ความรู้พื้นฐานนำไปสู่การประกอบอาชีพของนักเรียนได้ในอนาคต